

Asia: VN/18925/2025

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi pakkotyöllä valmistettujen tuotteiden kiellon valvonnasta ja seuraamuksista sekä laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Asianajajat kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi pakkotyöllä valmistettujen tuotteiden kiellon valvonnasta ja seuraamuksista sekä laiksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta.

Yhtenä Suomen Asianajajien sääntömääräisenä tehtävänä on seurata oikeuskehitystä maassa ja lausuntoja antamalla sekä aloitteita tekemällä tarjota kokemuksensa yhteiskunnan käytettäväksi. Suomen Asianajajien oikeuspoliittisen työn lähtökohta on oikeusvaltion turvaaminen. Lausunnoissaan Suomen Asianajajat pyrkii painottamaan oikeusvaltioperiaatteen toteutumiseen, oikeusturvaan sekä oikeuden saavutettavuuteen, perus- ja ihmisoikeuksien sekä asianajajakunnan itsenäisyyden ja riippumattomuuden turvaamiseen liittyviä näkökulmia.

Pyydettyinä lausuntona Suomen Asianajajat esittää seuraavaa.

Esitystä koskevat huomiot

Esityksellä ehdotetaan säädettäväksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/3015 (Pakkotyöasetus) kansalliseksi täytäntöönpanemiseksi. Asetusta on tarkoitus soveltaa 14.12.2027 alkaen.

Suomen Asianajajat kannattaa esitysluonnoksessa ja asetuksessa esitettyjä tavoitteita varauksettomasti. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja pakkotyön kaltaisten vinoumien torjuminen niin globaalisti, kuin kansallisesti vastaa Suomen Asianajajien tavoitteita.

Kun kyse on lisäksi Euroopan neuvoston asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta ovat kansalliselle lainsäädännölle asetetut rajat ovat siten selvät. Suomen Asianajajat pyytää kiinnittämään huomiota oikeusturvanäkökohtiin ja siihen, että kansallinen täytäntöönpano mahdollistaisi puuttumisen mahdollisiin ongelmiin aikaisessa vaiheessa ja siten lievempien keinojen, kuten korjaavien toimenpiteiden ensisijaisen käytön osana täytäntöönpanoa.

Suomen Asianajajat toteaa, että lakiluonnoksessa viranomaisille on annettu laajat valtuudet puuttua yritysten toimintaan myös silloin, kun yrityksen omassa toiminnassa ei ole havaittu mitään moitittavaa. Pakkotyöllä tuotettujen hyödykkeiden toimitusketjut voivat olla pitkiä ja kansallisten yritysten kannalta vaikeita valvoa, eikä varsinkaan pienillä yrityksillä ole aina resursseja seurata koko toimitusketjun asianmukaisuutta.

Toisaalta viranomaisille on annettu laajat toimivaltuudet ja viranomainen voi esimerkiksi kieltää tuotteen markkinoille saattamisen sekä määrätä tuotteet poistettaviksi markkinoilta ja hävitettäväksi. Lisäksi yrityksille voidaan määrätä huomattava seuraamusmaksu. Suomen Asianajajat katsoo, että nämä seikat korostavat vaatimusta oikeusturvanäkökohtien huomioimisesta. Yrityksille tulee siten varata riittävä mahdollisuus tulla kuulluksi sekä mahdollisesti esittää selvitystä ennen merkittäviä liiketoimintaa rajoittavia päätöksiä.

Suomen Asianajajat korostaa edelleen, että viranomaisten ohjeistuksen ja soveltamiskäytännön tulee olla johdonmukaista ja täsmällistä, jotta erikokoiset toimijat yhteiskunnassa voivat käytännössä noudattaa sääntelyä yhdenvertaisesti.

Suomen Asianajajilla ei ole muutoin lausuttavaa hallituksen esityksestä.

Enne Heidi
Suomen Asianajajat